

ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ ГРУПИ M02AX НА РИНКУ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ТА ПОШУК МОЖЛИВИХ РИНКОВИХ НІШ

Стасевич М. В., Зварич В. І.

ВСТУП

Захворювання опорно-рухового апарату (ОРА) за даними ВООЗ є причиною інвалідності та смертності і займають четверте місце у світі після серцево-судинних захворювань, онкології та діабету. За підрахунками спеціалістів найближчими роками прогнозується велике поширення остеопорозу, що свідчить про старіння населення планети. За статистикою, кожен п'ятий мешканець Землі страждає від болю у спині, а частка хворих на остеохондроз становить ~ 90 %¹. Як свідчать дані дослідження “Глобальний тягар захворювань” (ГБВ), приблизно 1,71 мільярда людей у світі страждають від порушень і захворювань опорно-рухового апарату². Найбільш поширені захворювання ОРА серед населення країн із високим доходом, тоді йдуть жителі регіону західної частини Тихого океану і регіону Південно-Східної Азії. Порушення і захворювання ОРА також займають провідну нішу серед факторів інвалідності у світі³. В Україні хронічні захворювання ОРА також є однією із найбільш частих проблем, а приблизно 3,5 млн осіб добре знайомі з проблемою ОРА та його різними ускладненнями, які вимагають багаторічної безперервної терапії⁴.

Порушення та захворювання кістково-м'язової системи охоплюють діапазон від гострих та короткочасних явищ (переломів, розтягнень, вивихів) до позитивних порушень, які супроводжуються постійним зниженням рухових функцій і, як один з наслідків, можуть викликати

¹ Захворювання опорно-рухової системи. Остеохондроз: профілактика, діагностика, лікування. URL: <https://www.apteka.ua/article/401532>

² Cieza A., Causey K., Kamenov K., Hanson S. W., Chatterji S., Vos, T. Global estimates of the need for rehabilitation based on the Global Burden of Disease study 2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study. *Lancet*. 2020. Vol. 396. P. 2006–2017.

³ Hartvigsen J., Hancock M. J., Kongsted A. What low back pain is and why we need to pay attention. *Lancet*. 2018. Vol. 391. P. 2356–2367.

⁴ Захворювання опорно-рухової системи. Остеохондроз: профілактика, діагностика, лікування. URL: <https://www.apteka.ua/article/401532>

інвалідність. Такі порушення і захворювання зазвичай характеризуються больовими відчуттями, нерідко постійного характеру, зниженням рухливості, погіршенням моторики і функціональних можливостей у цілому, що може обмежувати здатність людини до трудової діяльності⁵.

Найчастіше вражаються суглоби (остеоартрит, ревматоїдний та псоріатичний артрит, подагру, анкілозуючий спондилоартрит), кісткові тканини (остеопороз, остеопенія і пов'язані з цим переломи у результаті крихкості кісток чи травм), різні частини тіла (хребет) або системи організму, зокрема, поширені больові синдроми і запальні захворювання, такі як захворювання сполучних тканин і васкуліт, що характеризуються симптомами з боку кістково-м'язової системи, або системний червоний вовчак⁵. До найбільш поширених захворювань суглобів відносяться артрити й артрози. На перший погляд, обидва захворювання мають багато спільного, але насправді патологічні процеси мають не тільки різні причини виникнення, але й клінічні прояви⁶.

При нервово-м'язових захворюваннях відбувається порушення функцій м'язів, у т. ч. виникає їх слабкість. До них належать хвороби м'язів, хвороби периферичних нервів та хвороби нервово-м'язового сполучення. При однакових симптомах слабкості м'язів, механізми захворювань є досить різними, що обумовлює різні методики лікування захворювань м'язів⁷.

Лікування суглобових та м'язових захворювань є комплексним та передбачає залучення фахівців різних напрямів, а в певних випадках застосування оперативного втручання⁸. Крім лікування основного захворювання, для терапії захворювань застосовують медикаментозне лікування (міорелаксанти, знеболюючі, протизапальні засоби, протисудомні препарати, спазмолітики, антидепресанти), методи фізіотерапії, масаж, лікувальна гімнастика, санаторно-курортне лікування. Разом з цим можуть використовуватися альтернативні методи лікування – акупунктура, остеотерапія, кінезітерапія⁷.

Тому, враховуючи вищевикладене, метою даної роботи було провести аналіз ринку лікарських засобів групи M02AX для лікування м'язового та суглобового болю на фармацевтичному ринку України

⁵ Musculoskeletal conditions. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/musculoskeletal-conditions>

⁶ Який лікар лікує суглоби? URL: <https://medikom.ua/kakoj-vrach-lechit-sustavy>

⁷ Захворювання м'язів та сполучних тканин. URL: <https://kinesislife.ua/lechenie/zabolevaniya-myshc>

⁸ Лікування захворювань м'язів. URL: <https://imedica.com.ua/services/nevrologiya/likuvannya-zahvoryuvanniv-myaziv/>

у 2021 році, які представлені вітчизняними та закордонними виробниками, дослідити їх асортимент за складом діючої речовини і торгових назв (ТН), різноманіття лікарських форм та їх найбільш чисельну наявність для певного препарату на ринку України, визначити кількість українських виробників субстанцій, встановити виробників субстанцій для виробництва лікарських засобів (ЛЗ), що впливають на опорно-руховий апарат.

1. Порівняльний аналіз асортименту ринку лікарських засобів, які застосовуються місцево у разі суглобового та м'язового болю

З метою виявлення ринкової ніші у лікарських формах для лікування суглобового та м'язового болю, було здійснено аналіз ринку ЛЗ групи M02AX України у 2021 році. Для оцінки ринку вітчизняних та закордонних лікарських засобів були використані інтернет-ресурси Державного реєстру лікарських засобів України⁹ та Компендіум¹⁰. Одержані дані було опрацьовано методами маркетингового аналізу, систематизації, порівняння та узагальнення одержаної інформації.

На першому етапі дослідження було проведено порівняльний аналіз асортименту засобів групи M02AX, представлених на фармацевтичному ринку України у 2021 році українськими та закордонними виробниками за кількістю торгових назв, лікарською формою та діючою речовиною (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз асортименту ЛЗ групи M02AX на фармацевтичному ринку України у 2021 році

Торгова назва ЛЗ	Діюча речовина	Лікарська форма	
		український виробник	закордонний виробник
1	2	3	4
M02AX03			
<i>Димексид</i>	Диметилсульфоксид	Рідина для зовнішнього застосування	
<i>Димексид-ЖФФ</i>	Диметилсульфоксид	Рідина для зовнішнього застосування	
<i>Димексид</i>	Диметилсульфоксид	Рідина для зовнішнього застосування	

⁹ Державний реєстр лікарських засобів України. URL: <http://www.drlz.com.ua/>

¹⁰ Компендіум – лікарські препарати. URL: <https://compendium.com.ua>

Таблиця 1 (продовження)

1	2	3	4
M02AX010			
<i>Алором</i>	Сік листа алое деревовидного, рідкі екстракти ромашки квіток, нагідок квіток левоментол, евкаліптова олія	Лінімент	
<i>Апізатрон</i>	Стандартизована бджолина отрута, метилсаліцилат, алілізоціанат		Мазь
<i>Байнвель мазь інтенсив</i>	Камфора природна, скипидар, олія евкаліптова, ментол рацемічний, олія соснової хвої		Мазь
<i>Бенгей</i>	Метилсаліцилат, ментол рацемічний		Крем
<i>Віпросал В</i>	Отрута гадоки звичайної суха, камфора рацемічна, олія терпентинна, кислота саліцилова		Мазь
<i>Віпратокс</i>	Отрута гюрзи, саліцилова кислота, камфора рацемічна, ялицева олія	Лінімент	
<i>Гевкамен</i>	Ментол кристалічний, камфора рацемічна, олія евкаліптова, олія гвоздична	Мазь	
<i>Дарфен</i>	Ібупрофен, левоментол	Гель	
<i>Дип Хіт</i>	Олія евкаліптова, олія терпентинова, ментол, метилсаліцилат		Крем
<i>Долгіт гірська сосна</i>	Олія гірської сосни, камфора рацемічна, левоментол		Рідина для зовнішнього застосування
<i>Еспол</i>	Перцю стручкового екстракт густий, диметилсульфоксид	Мазь	
<i>Живокост артолія</i>	Живокосту настойка, вітамін Е	Мазь	
<i>Живокосту мазь</i>	Живокосту настойка, вітамін Е	Мазь	
<i>Жовч медична концентрована</i>	Жовч великої рогатої худоби і свиней	Рідина для зовнішнього застосування	
<i>Ібумент</i>	Ібупрофен, левоментол	Гель	
<i>Камфорний спирт</i>	Камфора рацемічна	Розчин для зовнішнього застосування, спиртовий	
<i>Камфорний спирт</i>	Камфора рацемічна	Розчин для зовнішнього застосування, спиртовий	

Таблиця 1 (продовження)

1	2	3	4
<i>Камфорний спирт-Вішфа</i>	Камфора рацемічна спиртовий розчин	Розчин для зовнішнього застосування, спиртовий	
<i>Капсикам</i>	Диметилсульфоксид, камфора рацемічна, олія терпентинна, бензилнікотинат, нонивамід		Мазь
<i>Кеторол гель</i>	Кеторолак		Гель
<i>Мазь Др.Тайса з живокостом</i>	Настойка живокосту, токоферолу ацетат		Мазь
<i>Меновазан Флекспрей</i>	Бензокаїн (анестезин), прокаїну гідрохлорид (новокаїн), ментол	Спрей	
<i>Меновазин</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	Спиртовий розчин для зовнішнього застосування	
<i>Меновазин</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	Розчин спиртовий для зовнішнього застосування	
<i>Меновазин</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	Розчин для зовнішнього застосування, спиртовий	
<i>Меновазин</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	Спрей	
<i>Меновазин-Вішфа</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	Спиртовий розчин для зовнішнього застосування	
<i>Спирт мурашиний</i>	Кислота мурашина	Спиртовий розчин для зовнішнього застосування	
<i>Камфорна олія</i>	Камфора рацемічна	Олія для зовнішнього застосування	
<i>Мускомед крем</i>	Тіоколізид		Крем
<i>Олія камфорна</i>	Камфора рацемічна	Олія для зовнішнього застосування	
<i>Паста Розенталя</i>	Йод, етанол, хлороформ	Суміш	
<i>Ревма-гель</i>	Rhus toxicodendron extern; Ledum extern; Symphytum ad usum externum		Гель

Таблиця 1 (закінчення)

1	2	3	4
<i>Скитидарна мазь</i>	Олія терпентинова очищена	Мазь	
<i>Траумель С</i>	Achillea millefolium D3, Aconitum napellus D3, Arnica montana D2, Atropa belladonna D4, Bellis perennis D2, Calendula officinalis D2, Echinacea D2, Echinacea purpurea D2, Hamamelis virginiana D2, Hepar sulfuris D8, Hypericum perforatum D2, Matricaria recutita D3, Mercurius solubilis Hahnemanni D8, Symphytum officinale D8		Гель, мазь, таблетки, розчин для ін'єкцій
<i>Фіналгон</i>	Нонівамід, нікобоксил		Мазь
<i>Фітобене</i>	Декспантенол, гепарин натрію, диметилсульфоксид	Гель	
<i>Фламідез фіто плюс</i>	Левоментол, камфора, тимолу, метилсалцилату, олія евкаліптова, олія терпентинова		Мазь
<i>Хондра-сила</i>	Хондротин сульфат натрію	Мазь	
<i>Хондра-сила зігрівача мазь</i>	Хондротин сульфат натрію, левоментол	Мазь	
<i>Хондротинова мазь</i>	Натрію хондротинсульфат	Мазь	
<i>Хондротин ін'єкції</i>	Хондротин сульфат натрію	Розчин для ін'єкцій	
<i>Цель Т</i>	Acidum silicicum D6; Acidum alpha-liponicum D6; Arnica montana D1; Cartilago suis D4; Coenzymum A D6; Embryo suis D4; Funiculus umbilicalis suis D4; Nadidum D6; Natrium diethylxalaceticum D6; Placenta suis D4; Rhus toxicodendron D2; Sanguinaria canadensis D3; Solanum dulcamara D2; Sulfur D6; Symphytum officinale D8		Таблетки, розчин для ін'єкцій, мазь
M02AX53			
<i>Долобене</i>	Диметилсульфоксид, гепарин, декспантенол		Гель

На основі аналізу отриманих даних з інтернет-ресурсів Державного реєстру лікарських засобів України¹¹ та Компендіум¹² було

¹¹ Державний реєстр лікарських засобів України. URL: <http://www.drlez.com.ua/>

встановлено, що група M02AX в Україні у 2021 році була представлена 47 препаратами, з яких 16 (34%) – закордонного та 31 (66%) – українського виробництва (табл. 1). Також визначено, що переважну більшість на фармацевтичному ринку займають торгові назви підгрупи M02AX10, а саме – 91,49%, на підгрупу M02AX03 припадає 6,38%, а на підгрупу M02AX53 – 2,13% торгових назв (рис. 1).

Рис. 1. Відсоткове співвідношення кожної підгрупи групи M02AX

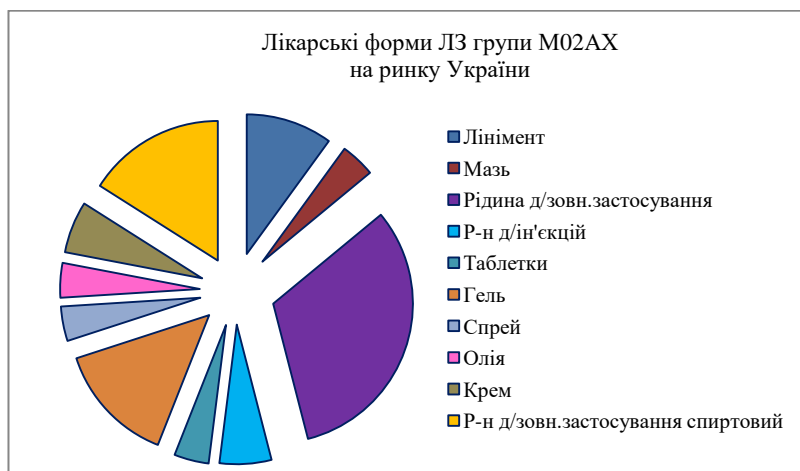

Рис. 2. Відсотковий вміст лікарських форм у групі M02AX

¹² Компендіум – лікарські препарати. URL: <https://compendium.com.ua>

Із порівняльного аналізу даних таблиці 1 було встановлено відсоткове співвідношення різних ЛФ у загальній кількості ЛЗ групи M02AX, що представлені в Україні станом на 2021 рік. Встановлено, що найбільшу частку складають мазі – 34,04 % усього асортименту, друге місце посідають спиртові розчини для зовнішнього застосування – 17,02 %, третє – гелі – 14,89 %, четверте – рідини для зовнішнього застосування – 10,64 %. Частка кремів і розчинів для ін’єкцій складає по 6,38 %. По 4,26 % від усієї кількості ЛЗ припадає на такі ЛФ, як лініменти, таблетки, спреї, олії (рис. 2.).

2. Порівняльний аналіз ринку виробників та країн-виробників субстанцій для виробництва лікарських засобів, які застосовуються місцево у разі суглобового та м’язового болю

Також було проведено аналіз ринку виробників та країн-виробників субстанцій для виробництва лікарських засобів групи M02AX (табл. 2), який дозволив встановити наступне. Визначено, що, на жаль, згідно даних Державного реєстру ЛЗ України субстанції не виробляються на українських підприємствах.

Таблиця 2

Аналіз ринку виробників та країн-виробників субстанцій для виробництва лікарських засобів групи M02AX

Торгова назва ЛЗ, країна, виробник	АФІ	Країна виробник-субстанцій
1	2	3
M02AX03		
<i>Димексид-Галичфарм Україна, Артеріум</i>	Диметилсульфоксид	США, Гайлорд Кемікел Компані Л. Л.С
<i>Димексид-ЖФФ Україна, ЖФФ</i>	Диметилсульфоксид	Китай, Хубей Хінгфа Кемікале Груп Ко
<i>Димексид, Україна, Тернофарм</i>	Диметилсульфоксид	Китай, Hubei Xingfa Chemicals Group Co., Ltd,
M02AX010		
<i>Алором Україна, Лубнифарм</i>	Сік листа алое деревовидного, рідкі екстракти ромашки квіток, нагідок квіток левоментол, евкаліптова олія	-
<i>Апізатрон Німеччина, Пассауер Фарма ГмбХ</i>	Стандартизована бджолина отрута, метилсаліцилат, алілізотіоціанат	-
<i>Баїнвель мазь інтенсив Німеччина, Натурварен ГмбХ</i>	Камфора природна, скипидар, олія евкаліптова, ментол рацемічний, олія соснової хвої	-

Таблиця 2 (продовження)

1	2	3
<i>Бенгей Франція, Пфайзер</i>	Метилсаліцилат, ментол рацемічний	-
<i>Віпросал В Латвія, Гріндекс</i>	Отрута гадюки звичайної суха, камфора рацемічна, олія терпентинна, кислота саліцилова	-
<i>Віпратокс Україна, ДКП Фармацевтична фабрика</i>	Отрута гюрзи, саліцилова кислота, камфора рацемічна, ялицева олія	-
<i>Гевкамен Україна, Тернофарм</i>	Ментол кристалічний, камфора рацемічна, олія евкаліптова, олія гвоздична	-
<i>Дарфен Україна, Дарниця</i>	Ібупрофен, левоментол	Індія, Ай О Ел Кемікалс енд Фармасьютікалс Лімітед
<i>Дип Хіт Велика Британія, Ментолатум</i>	Олія евкаліптова, олія терпентинова, ментол, метилсаліцилат	-
<i>Долгіт гірська сосна Німеччина, Натурварен ГмбХ</i>	Олія гірської сосни, камфора рацемічна, левоментол	-
<i>Еспол-Червона зірка Україна, Червона зірка</i>	Перцю стручкового екстракт густий, диметилсульфоксид	-
<i>Живокост артолія Україна, Вішфа</i>	Живокосту настояйка, вітамін Е	-
<i>Живокосту мазь Україна, Фітофарм</i>	Живокосту настояйка, вітамін Е	-
<i>Жовч медична консервована Україна, Інфузія</i>	Жовч великої рогатої худоби і свиней	Індія, Титан Біотек Лімітед
<i>Ібумент Україна, Червона зірка</i>	Ібупрофен, левоментол	Індія, Ай О Ел Кемікалс енд Фармасьютікалс Лімітед
<i>Камфорний спирт Україна, ЖФФ</i>	Камфора рацемічна	Індія, Орієнтал Ароматікс Лтд
<i>Камфорний спирт Україна, Тернофарм</i>	Камфора рацемічна	Індія, Орієнтал Ароматікс Лтд
<i>Камфорний спирт- Вішфа Україна, Вішфа</i>	Камфора рацемічна спиртовий розчин	Індія, Орієнтал Ароматікс Лтд
<i>Капсикам Латвія, Гріндекс</i>	Диметилсульфоксид, камфора рацемічна, олія терпентинна, бензилнікотинат, нонивамід	Китай, Hubei Xingfa Chemicals Group Co., Ltd
<i>Кеторол гель Індія, Др.Реддіс</i>	Кеторолак	Індія, Васуджа Фарма Хем Лімітед
<i>Мазь Др.Тайса з живокостом Німеччина, Натурварен ГмбХ</i>	Настойка живокосту, токоферолу ацетат	-

Таблиця 2 (продовження)

1	2	3
<i>Меновазан Флекспрей Україна, Вішфа</i>	Бензокаїн (анестезин), прокаїну гідрохлорид (новокаїн), ментол	-
<i>Меновазин Україна, Тернофарм</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	-
<i>Меновазин Україна, Віола</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	-
<i>Меновазин Україна, ЖФФ</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	-
<i>Меновазин Україна, Лубнифарм</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	-
<i>Меновазин-Вішфа Україна, Вішфа</i>	ментол, новокаїн (прокаїну гідрохлорид), анестезин (бензокаїн)	-
<i>Спирт мурашиний Україна, ЖФФ</i>	Кислота мурашина	-
<i>Камфорна олія Україна, ЖФФ</i>	Камфора рацемічна	Індія, Орієнтал Ароматікс Лтд
<i>Мускомед крем Туреччина, Ворлд Медіцин</i>	Тіококлізид	Індія, Алкем Інтернешенал Прайвет Лімітед,
<i>Олія камфорна Україна, Віола</i>	Камфора рацемічна	Індія, Орієнтал Ароматікс Лтд
<i>Паста Розенталя Україна, Тернофарм</i>	Йод, етанол, хлороформ	
<i>Ревма-гель Німеччина, ДХУ</i>	Rhus toxicodendron extern; Ledum extern; Symphytum ad usum externum	-
<i>Скипидарна мазь Україна, Тернофарм</i>	Олія терпентинова очищена	-
<i>Траумель С Німеччина, Хеель</i>	Achillea millefolium D3, Aconitum napellus D3, Arnica montana D2, Atropa belladonna D4, Bellis perennis D2, Calendula officinalis D2, Echinacea D2, Echinacea purpurea D2, Hamamelis virginiana D2, Hepar sulfuris D8, Hypericum perforatum D2, Matricaria recutita D3, Mercurius solubilis Hahnemanni D8, Symphytum officinale D8	-
<i>Фіналгон Австрія, Опелла Хелскеа</i>	Нонівамід, нікобоксил	-

Таблиця 2 (закінчення)

1	2	3
<i>Фітобене Україна, Фітофарм</i>	Декспантенол, гепарин натрію, диметилсульфоксид	Італія, Біофер С.п.А
<i>Фламідез фіто плюс Індія, Органосин</i>	Левоментол, камфора, тимолу, метилсаліцилату, олія евкаліптова, олія терпентинова	-
<i>Хондра-сила Україна, Фармак</i>	Хондроїтин сульфат натрію	Данія, АТ “ЗПД”
<i>Хондра-сила зігріваюча мазь Україна, Фармак</i>	Хондроїтин сульфат натрію, левоментол	Данія, АТ “ЗПД”
<i>Хондроїтинова мазь Україна, Вішфа</i>	Натрію хондроїтинсульфат	Китай, Янтаї Донгченг Біокемікалз Ко.
<i>Хондроїтин ін'єкції Україна, Фітофарм</i>	Хондроїтин сульфат натрію	Китай, Цзясін хенцзе біофармас'ютикал ко., лтд
<i>Цель Т Німеччина, Хеель</i>	Acidum silicicum D6; Acidum alpha-liponicum D6; Arnica montana D1; Cartilago suis D4; Coenzymum A D6; Embryo suis D4; Funiculus umbilicalis suis D4; Nadidum D6; Natrium diethyloxalaceticum D6; Placenta suis D4; Rhus toxicodendron D2; Sanguinaria canadensis D3; Solanum dulcamara D2; Sulfur D6; Symphytum officinale D8	-
M02AX53		
<i>Долобене Німеччина, Меркле ГмбХ</i>	Диметилсульфоксид, гепарин, декспантенол	Індія, Титан Біотек Лімітед

Імпорт субстанцій від закордонних виробників представлений переважно Індією і Китаєм (рис. 3). Лідерами серед виробників-постачальників субстанцій в Україну є Янтаї Донгченг Біокемікалз Ко., Лтд., Інно Біотехнологі Ко., Лтд., Алкем Інтернешенал Прайвет Лімітед, Васудха Фарма Хем Лімітед, Симед Лебс Лімітед, Титан Біотек Лімітед., Сільверлайн Хімікалс, Арора Ароматікс Пвт. Лтд, Хебей Чангшан Біокемікал Фармас'ютикал Ко.

Проведено також аналіз даних країн-виробників торгових назв лікарських засобів, представлених у групі M02AX (табл. 2). У підгрупі X03 представлено 3 ТН ЛЗ, країна-виробник – Україна. У підгрупі X10 представлено 43 ТН, з яких: Україна – 28 ТН, Німеччина – 7 ТН, Індія та Латвія – по 2 ТН, Франція, Австрія, Туреччина, Велика Британія – по 1 ТН. У підгрупі X53 представлено 1 ТН, країна-виробник – Німеччина (рис. 4).

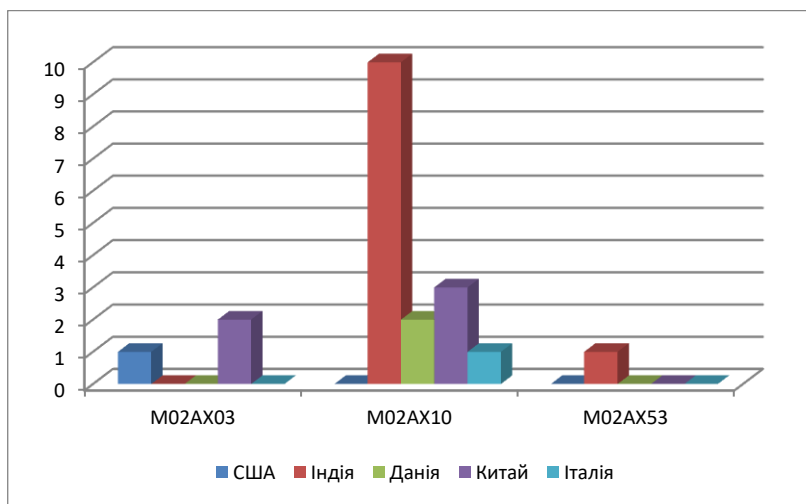

Рис. 3. Співвідношення кількості різних країн-виробників субстанцій

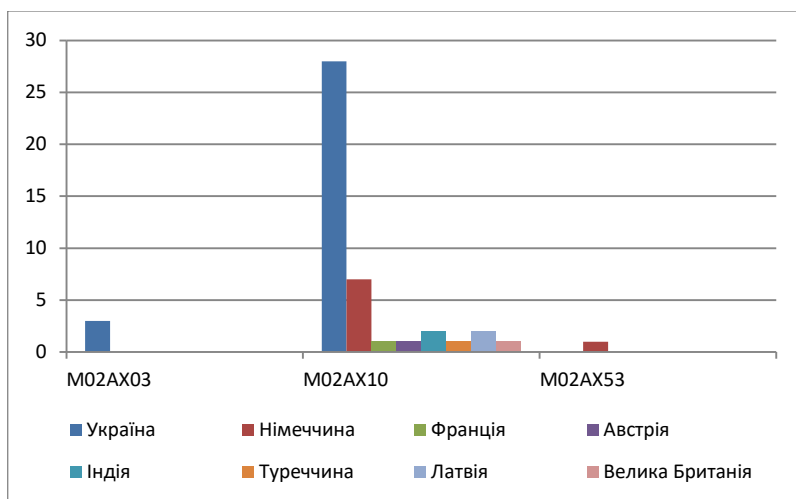

Рис. 4. Кількість ТН різних країн-виробників

У результаті комплексного дослідження групи M02AX лікарських засобів в Україні у 2021 році встановлено, що загальна кількість торгових назв становить 47, з яких 16 – закордонного та 31 – українського виробництва. Також визначено, що переважну більшість на фармацевтичному ринку займають торгові назви підгрупи

M02AX10, а саме – 91,49 %, на підгрупу M02AX03 припадає 6,38 %, а на підгрупу M02AX53 – 2,13 % торгових назв.

Аналіз ринку виробництва субстанцій для одержання лікарських засобів, представлених у групі M02AX показав, що, на жаль, в Україні не виробляється жодна з них. У той же час в Україну ввозяться порошки (субстанції) з таких країн, як США, Індія, Іспанія, Данія та Китай, причому Індія і Китай є лідерами (рис. 4).

ВИСНОВКИ

Встановлено, що при аналізі вибору лікарської форми для лікування захворювань суглобового та м'язового болю основними ЛФ є таблетки, мазі, гелі, пластирі, ін'єкційні розчини, розчини та в деяких випадках – спреї.

Аналіз ЛФ у загальній кількості ЛЗ групи M02AX в Україні станом на 2021 рік показав, що найбільшу частку складають мазі – 34,04 % від усього асортименту, друге місце посідають спиртові розчини для зовнішнього застосування – 17,02 %, третє – гелі – 14,89 %, четверте – рідини для зовнішнього застосування – 10,64 %. Частка кремів і розчинів для ін'єкцій складає по 6,38 %. По 4,26 % від усієї кількості ЛЗ припадає на такі ЛФ, як лініменти, таблетки, спреї та олії відповідно.

Доведено, що перспектива розробки засобів від суглобового і м'язового болю в основному пов'язана із постійним ростом кількості людей, що страждають від захворювань опорно-рухового апарату. Тому є актуальним створення препаратів-дженериків з використанням у зручних лікарських форм, для яких експериментально досліджують біодоступність та результати комбінованої терапії.

Оскільки, проведений маркетинговий аналіз показав, що спреї як лікарська форма обмежено (4,26 %) представлені на фармацевтичному ринку України, вони є перспективними з точки зору зручності використання. Дослідження складу спреїв для лікування суглобового і м'язового болю показало, що основними діючими речовинами є диклофенак, ібупрофен, анестезин, новокаїн та левоментол. Лікарська форма пластирі є досить вартісною, якщо використовується на курс лікування.

Тому, маркетинговою нішею у лікарських формах для лікування суглобового і м'язового болю на наш погляд є розробки спреїв на основі діючих речовин-дженериків, які будуть зручними для використання споживача та більш економічно вигідним.

АНОТАЦІЯ

Проведено аналіз ринку лікарських засобів групи M02AX, що впливають на опорно-руховий апарат на фармацевтичному ринку України у 2021 році, які представлені вітчизняними та закордонними виробниками, з метою виявлення нової ринкової ніші у лікарських формах. Досліджено їх асортимент за складом діючої речовини, торгових назв, різноманіттям лікарських форм та чисельну наявність для певних типів препаратів на ринку України. Встановлено відсоткове співвідношення різних ЛФ у загальній кількості ЛЗ групи M02AX, що представлені на ринку. Визначено, що найбільшу частку серед ЛФ складають мазі (34,04 %) від усього асортименту. Найменше (4,26 %) припадає від усієї кількості ЛЗ на такі ЛФ, як лініменти, таблетки, спреї, олії. Проведено аналіз закордонних та українських виробників за виробництвом субстанцій для лікарських засобів. Згідно даних Державного реєстру ЛЗ України встановлено, що виробниками субстанцій є виключно закордонні постачальники, переважно з Індії та Китаю. У результаті комплексного дослідження групи M02AX лікарських засобів в Україні у 2021 році виявлено, що переважна більшість торгових назв (31 з 47) належать українським виробникам. Визначено маркетингову нішу у лікарських формах препаратів для лікування суглобового і м'язового болю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Захворювання опорно-рухової системи. Остеохондроз: профілактика, діагностика, лікування. URL: <https://www.apteka.ua/article/401532>
2. Cieza A., Causey K., Kamenov K., Hanson S. W., Chatterji S., Vos T. Global estimates of the need for rehabilitation based on the Global Burden of Disease study 2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study. *Lancet*. 2020. Vol. 396. P. 2006–2017.
3. Hartvigsen J., Hancock M. J., Kongsted A. What low back pain is and why we need to pay attention. *Lancet*. 2018. Vol. 391. P. 2356–2367.
4. Musculoskeletal conditions. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/musculoskeletal-conditions>
5. Який лікар лікує суглоби? URL: <https://medikom.ua/kakoj-vrach-lechit-sustavy/>
6. Захворювання м'язів та сполучних тканин. URL: <https://kinesislife.ua/lechenie/zabolevaniya-myshc>
7. Лікування захворювань м'язів. URL: <https://imedica.com.ua/services/nevrologiya/likuvannya-zahvoryuvanniv-myaziv/>

8. Державний реєстр лікарських засобів України.
URL: <http://www.drlz.com.ua/>
9. Компендіум – лікарські препарати. URL: <https://compendium.com.ua>

Information about the authors:

Stasevych Maryna Volodymyrivna,

Doctor of Chemical Sciences,
Professor at the Department of Technology of Biologically Active
Substances, Pharmacy and Biotechnology
Lviv Polytechnic National University
12, Bandera Str., Lviv, 79013, Ukraine

Zvarych Viktor Ihorovych,

Candidate of Chemical Sciences,
Assistant at the Department of Technology of Biologically Active
Substances, Pharmacy and Biotechnology
Lviv Polytechnic National University
12, Bandera Str., Lviv, 79013, Ukraine